

Недавно је Велимир Илић дао изјаву дневној новини „Прес“ о потреби уједињења опозиције на челу са Томиславом Николићем и обновио аспирације код једног дела опозиционара да се уједињењем читаве опозиције створи јединствени фронт против актуелне власти. Иако иницијатива није званична, сматрамо веома значајним овај Илићев предлог из два разлога. Прво, он алармира опозицију покушавајући да је извуче из апатије, учмалости и међусобне суревњивости. Са друге стране, фаворизујући Николића на уштрб свог коалиционог партнера Коштунице, Илић показује ко је по његовом мишљењу добитна комбинација у борби против актуелне власти.

Исто тако, овим предлогом лидер Нове Србије, покренуо је једно тешко решиво питање међу српским политичким првацима, а које је често била препрека успешном деловању политичких странака. Оно је карактеристично за српски политички живот а манифестује се као изражена жеља за лидерством која је фундаментална карактеристика нашег човека и често непремостива препрека дијалога између различитих политичких групација. Такође, представља препреку дијалога блиских политичких опција, а често и унутар једне партије. Управо то нас је у много случајева коштало непотребних трвења, погрешних решења и политичких промашаја. Све је то резултат недостатка добре воље и реалне свести да се сагледају могућности и квалитети политичких актера на сцени, те давања адекватног места у политичком тиму.

Опозициони лидери деведесетих

Ако је за власт мотив јединства био често инспирисан потребом голог опстанка на стеченим позицијама, опозиција је била ускраћена за такав интегришући фактор. Отуда, у свим временима која нису дала велику и способну опозициону опцију, довољну да сама изнесе терет националног преврата (јер је у Србији готово свака промена власти „историјски“ национални преврат и заузимање новог „исправног“ курса) долазило је до отимања њених лидера о опозициони трон.

У потврду ове тезе осврнућемо се на последњу деценију прошлог века, приказујући ривалитет опозиционих лидера за опозициони трон. Када је основан ДЕПОС 1992. године, Вук Драшковић је имао највећу странку и несумњиво највећи ауторитет у једном делу народа. У поређењу са његовим тадашњим политичким саборцима, његов највиши рејтинг нико није могао да оспори. Но, услед завидности и сујета које су подгревали

лидери мањих политичких странака, те мноштва академика и звучних имена која су приступила покрету, он није могао да капитализује своје реалне предности озваничавањем лидерске позиције. Штавише, од већег дела интелектуалаца он лично и његова партија доживљавани су као јуришници који треба да одраде најтежи део посла после чега би значајно били искључени из комбинаторике поделе освојеног „плена“.

Слична прича се поновила и са коалицијом заједно која је деловала 1996/97. године. Проблем се покушао решити истицањем за носиоца коалиционе листе популарног, али остарелог гувернера Аврамовића. Његова болест и одустајање су вратили ствари на устаљени готово нерешив колосек. У јеку највећих демонстрација, када се Србија „љуљала“, а сложеност до тада најпопуларније коалиције изгледала извесна, почела су прва размимоилажења. Она су кулминирала после успешно завршених демонстрација и признавања изборних резултата који су коалицију довели на власт у свим већим градовима. Драшковић је сматрао да на следећим републичким изборима он по коалиционом договору мора бити кандидат за председника. Са друге стране, Ђинђић је био мишљења да овај не може победити услед изузетно негативног става према њему у добром делу јавности и да коалиција или мора истаћи новог кандидата, или, у крајњој линији, не ићи на Милошевићеве изборе (ко је колико и да ли је био у праву за ову причу није најбитније). Подела је кулминирала разлазом у коме је један део бивше коалиције бојкотован од другог ипак изашао на изборе и на њима значајно хендикепиран постигао скромне резултате у поређењу са социјалистичко-радикалским успехом. Не можемо се отети утиску да би и у првом, а поготово другом случају, опозициони фронт деловао озбиљније и убедљивије са значајним шансама за „историјске“ промене да је могао да постигне консензус око релевантног кандидата који би предводио опозициони фронт.

Изузетак опозиционе предизборне и изборне неслоге су септембарски избори 2000. године. Услед лекција које су је скупо коштале претходних десет година, али и озбиљног укључења страног фактора, опозициони прваци су се уозбиљили и професионално одрадили кампању. Предност је уместо личним амбицијама и сујетама дата научној анализи јавности, маркетиншким истраживањима и реалној ситуацији која је уважавала рејтинге многобројних лидера у јавности. Руководећи се озбиљним факторима, опозиција је избацила Војислава Коштуницу као носиоца листе коме није могао бити оспорен демократски потенцијал, а истовремено и умерена национална доследност. Ипак, не може се отети утиску да су се многобројне опозиционе „величине“ на овако реално сагледавање ситуације и гурање у страну личних амбиција одлучили у моменту када се заиста није имало куд. Земљи је претила још већа блокада, осиромашење, културна и цивилизацијска изолованост услед херметичког гетоизирања Милошевићеве Србије, те могућност отвореног грађанског рата који је у претходном периоду перманентно „висио“ као латентна претња готово руинираној држави и дезоријентисаном народу. Утиска смо да је такво стање, односно дотрајалост власти и катастрофална унутрашња и спољна државна збиља други (пored истицања адекватног лидера који има харизму и интегришући потенцијал у народу) од два потребна услова да

би у српској држави дошло до промене власти.

Јака опозиција је потреба

Данашња ситуација није иста као она с краја прошлог века, али има неких сличности на основу којих се могу извући одређени закључци. У разним комбинацијама партије које су сачињавале ондашњи ДОС су на власти скоро десет година. Земља је у дубокој економској кризи за коју владајућа номенклатура очито нема довољно убедљив одговор. Цепане државе се одвајањем Црне Горе, отимањем Косова и најновијим предлогом федералистичког статута Војводине наставило. Елементарни патриотизам је онемогућен услед идејног уплива другосрбијанаца на делове власти и на утицај на медије чиме се онемогућава изражавање другачијег мишљења.

Но, мора се признати да је у ери глобализације (под вођством Америке) сужен простор деловања готово сваке националне владе. Такође треба и рећи да наша данашња реалност није оптерећена претњом од бомбардовања и санкција. Ипак су више него скромни учинци деценијског рада проевропских снага, поготово када узмемо у обзир народну подршку и народну енергију која је носила еврореформске снаге после петооктобарских промена.

Могућности које смо имали после великих промена 2000. године, заменила је искључива заслепљеност ЕУ коју сада и снаге на власти виде. Таква оријентација одвела нас је дугогодишњој политици „без алтернативе“, више идеолошкој и догматској него реалној и практичној. У последње време су уочене заблуде једностраног спољнополитичког курса, па је Србија потражила више „стубова“ за своје циљеве на истоку (Русија и Кина). По старом српском обичају и на домаћем политичком спектру, власт није видела алтернативу, па није бирала средства да опозицију дисквалификује и ослаби. У свим предизборним кампањама које је предводио ДС, тадашња најјача опозициона снага СРС је карактерисана као реликт „мрачног времена“ у којем смо нашом агресивном политиком скривили ратове на просторима бивше СФРЈ (што није само редуковање историје, већ и њено неистинито приказивање), те смо због тога били под санкцијама и жигосани од целокупног цивилизованог света. Није се увиђало да такав дискурс практикован за унутрашњу употребу штети нашем имиџу у свету. Наиме, ако су радикали као један од носилаца власти у време бомбардовања Србије били инспиратори ратова у бившој СФРЈ, онда такав став у најбитнијем кореспондира са нереалним оптужбама којима смо били изложени из света током деведесетих.

Николић лидер опозиције?

Пише: Милован Балабан
среда, 02 децембар 2009 18:11

Све ово говори да идеја јаке опозиције, са кредибилитетом код међународних фактора и у народу, која би била перманентна претња власти, не треба да буде „забрањена“ тема у готово незаинтересованој српској „патриотској“ елити и међу апатичним српским грађанима. Чини се да се ближи крај експлоатисању добитних идеја које су биле подлога релативно стабилне власти безалтернативно проевропских снага скоро десет година. Чак и да владајућа елита ради са пуно ентузијазма и са пуно реалних визија, идеја јаког опозиционог фронта као алтернативе владајућим стремљењима мора да постоји у свакој озбиљној држави. Његов значај (опозиционог фронта) се видео и деведесетих када је, макар под жестоки притисцима, у неким тренуцима терао Милошевића на уступке.

Николић као добитна комбинација

Ситуација у којој смо данас говори да је услед изневерених очекивања (свеједно да ли реалних или нереалних) велики део народа апатичан, резигниран и разочаран. Умор се осећа и услед недостатка снаге која може да га поведе и артикулише његове интересе. Због свега тога, Србији треба лидер чија би странка била више од странке. Велики покрет за промене који би излазећи из свих клишеа и стереотипа интегративном делатношћу и инсистирањем на минимуму заједничких државних и народних интереса истовремено објединио разне идеолошко-интересне групације. Покрет умерено националне оријентације уз неминовно поштовање реалне глобалне збиље и ситуације у којој се налази српска држава. Снага која неће бити оптерећена идеолошким националним фантазијама, али морално неистрошена са могућношћу да за српски народ сачува барем оне темеље идентитета и минимум националног интереса.

Потребна нам је скромна, па чак зарад интереса народа готово понизна екипа пред светским моћницима. Како је рекао Кисинџер: када народ изгуби рат и визију развоја који га је одвео у битку, онда треба да званично прича причу „окупатора“, а прикривено да ради на рехабилитацији својих виталних националних и економских интереса. Да ли постоји такав покрет који ће удружити и повести читаву опозицију са масовном подршком грађана? Да ли СНС удружен са осталим опозиционим странкама, па чак и радикалима, може да изнесе на својим плећима једну такву идеју и мисију? На крају, да ли је Тома тај који је најпогоднији за лидера тако формиране снаге, питања су на која ће будућност дати одговор. Но, једно је сигурно: у овом тренутку, по нашем мишљењу, боље солуције се не виде на српском политичком небу. Добро је што се и у самом опозиционом блоку ово увиђа. Чак ни Коштуница није негативно одговорио на рационалан предлог свог коалиционог партнера Веље Илића. Само такав опозициони покрет може да постане заиста реална алтернатива садашњој лошој и истрошеној политици.

Николић лидер опозиције?

Пише: Милован Балабан

среда, 02 децембар 2009 18:11

Прошло је време великих националних прича из деведесетих и још већих европских из двехиљадитих. Сада је потребно решавати конкретне, али животне народне проблеме. Спасавати што се спасти може. Вратити достојанство обичном грађанину и у економском и у националном смислу. Саслушати његове проблеме и уверити га да није сам, те да вреди радити на бољитку и општем напретку. Повратити му веру у могућност макар минималне правде и поштења. Сматрамо да оличење такве политичке смернице треба да буде човек не из београдских салона него из народа. То је један од разлога што мислимо да је Тома Николић у овом тренутку добитна комбинација српске опозиције. Значајно је што иницијативу за његово вођство даје човек из Коштуничине коалиције, показујући тиме да фаворизује Томино лидерство у односу на јединог озбиљног противкандидата за предводничку позицију, самог Коштунице, који показује знаке политичког умора и пасивности. На крају крајева, Николић је добио у утакмици са Тадићем преко два милиона гласова што је свакако огроман капитал за лидерске претензије у оквиру патриотског опозиционог блока.

Уколико национално оријентисана опозиција жели да буде озбиљна алтернатива владајућем блоку, уједињење мора остварити што пре. У том случају, предвођен СНС-ом, ДСС-ом и Новом Србијом (можда и радикалима у перспективи) на чијем челу би био као најпопуларнији лидер истакнут Томислав Николић, опозициони фронт би, формулишући заједничку платформу изласка из ћорсокака, могао пробудити добар део грађана из апатије и незнања. Како да се Влада без ауторитета и без идеја носи са кризом и изазовима, а у којој доминирају ситни политичари без великог упоришта у бирачком телу Србије. Исто тако, при евентуалним изборима, уколико „ригидни“ радикали не би пришли таквом опозиционом фронту би ризиковали маргинализацију, јер би, инатећи се, радили у корист опстанка демократа на власти и у корист сопствене штете.

Да би се остварило јединство патриотске опозиције, потребно је много компромиса и елиминисања старих српских слабости у опозиционом табору. Можемо само констатовати да је данашња опозиција са вођом интегративног потенцијала (какав је, чини нам се, лидер СНС-а), чак и оваква каква је, са свим својим манама, ипак једина тренутна алтернатива актуелној штеточинској власти.